

สรุปบทเรียน รอบที่ 2/2568

การพัฒนาความรู้ผ่านสื่อการเรียนการสอนทักษะด้านดิจิทัลสำหรับบุคลากรภาครัฐ
ของสถาบันพัฒนาบุคลากรภาครัฐด้านดิจิทัล Thailand Digital Government Academy หรือ TDGA
(นางสาวจันทนา สงวนสิทธิ์ เศรษฐกรชำนาญการ กลุ่มวางแผนการใช้ที่ดิน สพข.6)

หลักสูตร “กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลสำหรับผู้ปฏิบัติงานภาครัฐ (PDPA for Government Officer)” สามารถสรุปเนื้อหา ดังต่อไปนี้

กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA)

เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อ คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน โดยกำหนดหน้าที่ของหน่วยงานที่เก็บ ใช้ เปิดเผย หรือจัดการข้อมูลส่วนบุคคลให้เป็นไปอย่างปลอดภัย โปร่งใส และเคารพสิทธิของเจ้าของข้อมูล
เป้าหมายของ PDPA สำหรับภาครัฐ

1. เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ ปฏิบัติต่อข้อมูลส่วนบุคคลอย่างถูกต้องตามกฎหมาย
2. รักษาสิทธิความเป็นส่วนตัวของประชาชน
3. ลดความเสี่ยงด้านกฎหมาย ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อการบริการของภาครัฐ

บทบาทของผู้ปฏิบัติงานภาครัฐภายใต้ PDPA

ผู้ปฏิบัติงานต้อง:

1. เข้าใจว่าอะไรคือ “ข้อมูลส่วนบุคคล” เช่น ชื่อ-นามสกุล, เลขบัตรประชาชน, เบอร์โทรศัพท์, ข้อมูลสุขภาพ ฯลฯ
2. ต้องรู้ว่าเมื่อใดควรขอ ความยินยอม (Consent) จากเจ้าของข้อมูล
3. จัดทำเอกสารประกอบ เช่น:
 - Privacy Notice (ประกาศแจ้งให้ประชาชนทราบก่อนเก็บข้อมูล)
 - RoPA (Record of Processing Activities) บันทึกการประมวลผลข้อมูล
4. รักษาความมั่นคงปลอดภัยของข้อมูล เช่น การป้องกันข้อมูลรั่วไหล
5. หากเกิดการละเมิดข้อมูล (Data Breach) ต้องแจ้งสำนักงานคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลภายใน 72 ชั่วโมง

ภาครัฐสามารถเก็บและใช้ข้อมูลส่วนบุคคลได้โดยไม่ต้องขอความยินยอม หากเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ เช่น ด้านสาธารณสุข ความมั่นคง การให้บริการตามภารกิจของรัฐ แต่ต้องมีพื้นฐานทางกฎหมายรองรับ และต้องแจ้งให้ประชาชนทราบอย่างชัดเจน

เอกสาร/ขั้นตอนที่ควรมีในหน่วยงาน

1. นโยบายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (Privacy Policy)
2. แบบฟอร์มขอความยินยอม (Consent Form)
3. แบบแจ้งเหตุละเมิดข้อมูล (Data Breach Report)
4. การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (DPO – Data Protection Officer) หากจำเป็น

ตัวอย่างการประยุกต์ใช้จริงในภาครัฐ

1. การเก็บข้อมูลประชาชนที่มาติดต่อราชการ ต้องแจ้งวัตถุประสงค์และไม่เก็บเกินความจำเป็น
2. หากใช้กล้องวงจรปิด ต้องมีป้ายแจ้งให้ทราบ
3. หน่วยงานที่จัดกิจกรรมหรือแบบสอบถามต้องชี้แจงจุดประสงค์การใช้ข้อมูลให้ชัดเจน